

ב"ה

1

עילאי החקלאי בשנת השמיטה

גננת יקרה / מלמד יקר

בתכנית השמיטה יהיו שתי חוברות.
 בכל חוברת ישנם 8 ימי פעילות מלאים מהבוקר עד סוף יום הלימודים:
 מפגשי בוקר, משחקי מעבר, רעיונות לפעילות בחצר, רעיונות ליצירה ומפגשי צהרים.
 כל פעילות מסודרת לפי סדר היום.
 סה"כ בשני החלקים - 16 ימי פעילות מלאים
 שיחסכו לך הרבה שעות לימוד, עבודה ותכנון.

את התכנית ילוו הדמויות של עילאי החלקאי וחבריו - כלי העבודה.
 בכל יום פעילות יש סיפור על עילאי החלקאי וחבריו,
 ובעזרתם ילמדו הילדים את פרטי מצוות השמיטה.

יחד עם חוברת המערכים מצורפים
 נספחים צבעוניים מודפסים על דף בגודל A4 (דוגמא בהמשך)
 (נספחים - אלו תמונות והמחשות מודפסות לצורך הפעילויות הכתובות בחוברת)

עלות התכנית - רק 250 ש"ח

חוברת זו נכתבה לגילאי 3-6.
 במידה וכתובה פעילות המתאימה לשכבת גיל ספציפית,
 לפני הפעילות יהיה כתוב לאיזה גיל הפעילות מתאימה
 (3-4 = תת טרום חובה | 4-5 = טרום חובה | 5-6 = חובה |
 3-5 = תת טרום חובה וטרום חובה | 4-6 = טרום חובה וחובה).
 במידה ולא כתוב גיל, ז"א שהפעילות מתאימה לכל הגילאים
 והגננת תפעיל שקול דעת בביצוע הפעילות.

בתכנית לשנת השמיטה ישנם 16 ימי פעילות מלאים
 לנושאים השונים הקשורים לשנת השמיטה.
 יש להפעיל שיקול דעת לפי הזמן שיש ברשותך ולפי רמת/אוכלוסיית ילדי הגן,
 מה חשוב יותר להעביר לילדים ומה פחות חשוב כרגע.
 במידת הצורך ניתן לחלק מפגש אחד לשני מפגשים.
 אין צורך ללמד את כל מה שנכתב בחוברות.

בנוסף יש להפעיל שיקול דעת האם ללמד הכל ברצף
או אולי לפזר את הפעילויות למהלך השנה כך שכל שבועיים יועבר יום פעילות לשנת
השמיטה וכך להשאיר את אווירת השמיטה כל השנה.

**כולי תקווה שהפעילויות תגרומנה ליום בגן להיות יותר כיף ומלא,
ושהפעילויות המוכנות תקלנה עלייך
ותחסכנה לך שעות רבות שבהן תוכלי להיות יותר עם משפחתך.**

הצלחה רבה!

© כל הזכויות שמורות לחיה ברקוביץ' - תכנונח
tichnunoach@gmail.com | 052-4721078

הנושאים בחלק א'

מלאכות המותרות בשנת שמיטה

*

מלאכות מותרות בשינוי בשנת שמיטה

*

קדושת פירות שביעית

*

הפקר

*

חנות שמיטה

רעיונות לאוירת שמיטה בגן

*

המנון שמיטה - מילים

*

נעים להכיר - עילאי החלקאי בעבודת

האדמה

*

שמיטה

*

מלאכות האסורות בשנת שמיטה

נושאים שיהיו בחלק ב'

כל השביעין חביבין

*

שבת ושמיטה

*

שמיטת כספים

*

מצוות התלויות בארץ

ספחים

*

הגינה הפרטית בשמיטה

*

גיבורי כח

*

טעמי מצוות השמיטה

*

לפניך דוגמא של יום אחד מתוך החוברת הראשונה

שמיטה

אבזרים והמחשות:

המנון שמיטה

דמות של עילאי של הסיפור

חפץ כל שהוא לכל ילד (אבן/קוביה/
קליקס).

דמויות הסיפור בשלושה גדלים: גדול,
בינוני וקטן.

מקלות מקצב

מפגש בוקר

לפני המפגש הגננת תחביא דמות של עילאי החקלאי בארון הקודש/במדף עם ספרי קודש או מקום אחר שיש בו ספרי קודש.

איפה עילאי החקלאי? / סיפור

"טטטטרטרטרטר בוקר טוב" קרא הטרקטור בקול גדול "התעוררו!! צריך להתאושש ולהתפלל לפני שעילאי החקלאי יקרא לנו לעבודה".
המגפרה, המעדר והמזמרה שפשפו עיינים, אמרו 'מודה אני' התפללו והכריזו את הסיסמא שאותה הם מכריזים כל בוקר לפני העבודה:

הולכים לעבודת האדמה בשמחה

לטפל בכל שדה ובמטע שבצמיחה

יצמח גם הירק וגם הפרי

כך לכולם יהיה אוכל בריא

חבורת הכלים התרגשה לקראת יום העבודה החדש.
הרבה זמן הם חיכו ליום הזה, כי בחודש תשרי, עילאי היה עסוק מאוד בגלל החגים הרבים שהיו.

בהתחלה הוא התכוון לראש השנה, ואז עוד שבוע הוא ישב בבית הכנסת וחזר בתשובה לקראת יום כיפור.

מיד אחרי יום כיפור, הוא התחיל לבנות את הסוכה והיה בסוכה שבעה ימים בלי לצאת ממנה בכלל!.

אחרי סוכות הוא לא הפסיק לרקוד בשמחת תורה.

הרבה זמן כלי העבודה חיכו לעילאי החקלאי, הם התעגעו אליו מאוד!

חבורת הכלים מחכים בסבלנות, מחכים שעילאי החקלאי יבוא לקרוא להם ליום עבודה חדש.

אך.. עילאי לא מגיע...

וחבורת הכלים מחכים ומחכים.

המעדר הביטי החוצה וראה שכבר עבר הרבה זמן, כבר עוד מעט נגמר היום ועילאי החקלאי לא מגיע.

איפה הוא???

"מגרפה! טרקטור! מזמרה!, אני דואג לעילאי החקלאי" אמר המעדר "הוא תמיד מגיע באותו הזמן, והיום זה יום רגיל, היום אין חג וגם לא מתקרב חג. חייבים ללכת לחפש אותו, בטוח קרא לו משהו".

הסכימו כל כלי העבודה ויצאו לחפש את עילאי החקלאי.

חבורת כלי העבודה חיפשו בכל מקום.

חיפשו בשדה מלפפונים, במטע התפוחים, חיפשו במחסן ולא מצאו.

חיפשו בבית, במטבח, במיטה שלו ולא מצאו.

חיפשו כמעט בכל מקום ולא מצאו!

המגרפה החלה לבכות: "מה קרה לו? איפה הוא? אולי הוא בסכנה גדולה? אנחנו חייבים למצוא אותו מהר!"

"אני חושבת" אמרה המזמרה "שאולי נלך לבית הכנסת להתפלל לה' שיעזור לנו למצוא את עילאי החקלאי".

שמחו כולם: "רעיון נהדר!". עלו על הטרקטור ונסעו יחד לבית הכנסת.

הגנת תעצור את הסיפור

ותבקש מהילדים לעזור לכלי העבודה לחפש את עילאי החקלאי.

כשהילדים ימצאו את עילאי החקלאי הגנת תשאל:

- איפה מצאתם את עילאי החקלאי?

- מה הוא עושה?

המשך הסיפור:

לפני שנכנסו לבית הכנסת, הם הציצו מהחלון כדי שאף אחד לא יבהל מכלי עבודה שמטיילים ומדברים.

הם פתחו בזהירות את החלון ו... "הנה הוא!!!!!!" צעקו כולם "הנה עילאי החקלאי!!".

נכנסו כולם לבית הכנסת לעבר עילאי החקלאי, חיבקו אותו חזק.

עילאי החקלאי לא הבין מה קרה, על מה ולמה השמחה.

"חיפשנו אותך בכל מקום!" אמרה המגרפה
"דאגנו לך" סיפרה המזמרה
"חשבנו שאתה בסכנה גדולה" אמר המעדר
"אנחנו כל כך שמחים שאתה בסדר" נרגע הטרקטור.

עילאי החקלאי הבין: "אהההה שחכתי לספר לכם, אתם צודקים. בטח חיכתם לי שאבוא לקחת אתכם לעבודה בשדה ובמטע, ולא באתי".
"נכון! נכון!" אמרו כולם.
עילאי החקלאי התנצל: "אני ממש מבקש סליחה, שכחתי לספר לכם, השנה היא שנה מיוחדת מאוד! **השנה היא שנת שמיטה**".
"שנת שמיטה?" שאלו כולם
"מה זה שמיטה???" איפה זה שמיטה???"
חבורת הכלים שאלו ושאלו, דאגו ודאגו ובכלל בכלל לא הבינו.
עילאי החקלאי ראה שהכלים מבולבלים.

ילדים, מה את רוצים לשאול את עילאי החקלאי?
הגננת תרשום כל שאלה על פתק נפרד אותם הגננת תתלה בלוח התוכן בצורה מסודרת.
על כל שאלה שתתקבל תשובה במשך השנה, הגננת תסמן על השאלה שהם אכן קיבלו תשובה (אפשר לסמן פרצוף מחייך, בסימן של v וכד').
(כאן לסיים את המפגש **לגילאי 3-4** ולהמשיך את החלק השני במפגש הצהריים)

עילאי החקלאי הרגיע את חבורת כלי העבודה, אמר להם לשבת לידו והבטיח להם שיסביר להם הכל הכל על שנת שמיטה.
"דבר ראשון" התחיל עילאי החקלאי "אני רוצה שתבינו מה זה 'שמיטה'. חכו פה רגע בבקשה אני הולך להביא ספר כדי לספר לכם סיפור קצר".
"אני אוהבת סיפורים" שמחה המזמרה.

עילאי חזר והתיישב ליד חבורת הכלים, פתח את הסיפורן הקטן והחל לספר:
[יש לספר את הסיפור לאט, ברור ובהדגשת המילים 'שבת' ו-'שמיט'. ולהפסיק בין משפט למשפט שלוש שניות כדי שהילדים יכולו לחשוב על משמעות המפשטים שבהם יש מילים חדשות].
"בוקר טוב!" אמרה אמא "צריך לקום, הולכים עוד מעט לגן".
"אמא, היום אני **שבת** בבית, היום אני יכול בבקשה להישאר בבית?" שאלתי.
"למה?" שאלה אמא, "היום אני רוצה קצת לנוח, אני רוצה **לשבת** בבית".
"אמממ" חשבה אמא "אתה יודע מה, רק היום אני מרשה לך **לשבת** בבית ולא ללכת לגן, כי היום אני גם נשארת בבית, אבל, רק היום!".

”יש!!! תודה אמא” קראתי בשמחה ונתתי לה נשיקה גדולה.
חזרתי לישון עוד קצת, קמתי, אמרתי ’מודה אני’, נטלתי ידיים והתפללתי.
כשאכלתי ארוחת בוקר, לפתע **נשמטה** הכף מידי לרצפה. קמתי והרמתי את הכף.
חזרתי לחדרי ושיחקתי בכדור, זרקתי לקיר, ותפסתי, **שמטתי** את הכדור לרצפה ותפסתי
כשקפץ אלי חזרה. ושוב זרקתי לקיר ותפסתי ושוב **שמטתי** את הכדור לרצפה ותפסתי.
החזרתי את הכדור למקום.
עכשיו אני רוצה משחק קופסא, אך המשחק למעלה, על מדף גבוה. עליתי על כיסא גדול,
לקחתי את המשחק ו... אופס, הקופסא **נשמטה** וכ---ל החלקים התפזרו על הרצפה.
אבל.. לא נורא, ירדתי מהכסא, אספתי הכל ושיחקתי בכיף גדול.
זהו, עוד מעט יום **השביתה** שלי נגמר, אלך לישון ומחר אחזור לנן בשמחה.

”נו...?” שאל עילאי ”הבנתם מה זה ’לשבות’?”

את השאלה להפנות לילדים ולתת להם לנסות לענות. במידה והילדים לא יודעים, אפשר לחזור על משפטים שנאמרו בהם המילה ’שביתה’/’לשבות’ וכו’

נראה לי שהבנתי” אמר הטרקטור ”הילד רצה לשבות בבית, ואחר-כך הוא אמר שהוא רוצה לנח בבית - סימן שפירוש המילה ’לשבות’ הוא לנח ולא לעבוד. ואם הילד שבת בבית, סימן שהוא נח בבית והפסיק לעבוד.” (תמונה של יהודי יושב על כורסא)
”נכון מאוד!” שמח עילאי החקלאי ”לשבות זה לנח ולהפסיק לעבוד. ומה פירוש המילה לשמוט?”

שוב להפנות את השאלה לילדים ולתת להם לנסות לענות. במידה והילדים לא יודעים, אפשר לחזור על משפטים שנאמרו בהם המילה ’שמיטה’/’לשמוט’ וכו’

המגרפה התרגשה: ”הבנתי!!! הבנתי מה פירוש המילה לשמוט! הילד מספר שהוא שמט את הכדור לרצפה - סימן שהוא עזב את הכדור וזרק לרצפה. אחר-כך הקופסה של המשחק נשמטה לו והכל התפזר על הרצפה - סימן שהילד בטעות עזב את הקופסה והיא נפלה לו על הרצפה.”
”את מאוד חכמה” שיבח עילאי החקלאי ”לשמוט פירושו לעזוב.”

אני לא מבין” שאל המעדר ”למה סיפרת לנו את זה? למה חשוב שנדע שלשבות זה לנח ולשמוט זה לעזוב?”

חיך הטרקטור: ”אני הבנתי! עילאי החקלאי אמר שהשנה היא שנת שמיטה.”
”אוووויייי אווווויייי!!!” צעק המעדר ”עכשיו אני מבין!! עילאי החקלאי רוצה לשמוט אותנו, הוא רוצה לעזוב אותנו!! עילאי!! זה לא יפה! אנחנו החברים הכי טובים שלך!! תמיד עזרנו לך בכל מה שהייתה צריך! ככה עכשיו תעזוב אותנו???”
המעדר התחיל לבכות ולבכות..
המגרפה, המזמרה והטרקטור הביטו בעילאי וחיכו לתשובה ממנו...

ילדים, מה אתם חושבים שעילאי ענה לחבורת הכלים?
הוא באמת ישמוט אותם? הוא באמת יעזוב אותם?
(לתת לילדים לענות)

"חלילה!!!!" קרא עילאי החקלאי "אתם תהיו תמיד שלי! ואתם תשארו במחסן שלי!
אבל את העבודה אני עוזב עד שנה הבאה. אני לא אקרא לכם השנה לעבודה.
השנה אני רק מתקרב לה': לומד הרבה תורה, מתחזק באמונה וביטחון בה', מתחזק במצוות
אהבת ישראל ובמצוות הצדקה.
אתם גם תשטטו את עבודת האדמה, ולא תעבדו השנה בכלל באדמה".

"מה????? אבל יהיה לנו מאוד משעמם!! אנחנו רוצים לעבוד!!" נבהלו חבורת הכלים.
עילאי הרגיעה אותם: "היום אשמח שתלמדו איתי תורה! התורה היא תמיד מעניינת, ובעז"ה
בימים הבאים, אנחנו נחשוב יחד מה אתם יוכלים לעשות בשנת השמיטה. הרי גם לכם מגיע
לנוח מהעבודה הקשה באדמה ובאמת גם לאדמה המשובחת של ארץ ישראל מגיע שנה
אחת לנוח".
התרגשו חבורת הכלים ומיד התיישבו ליד עילאי החקלאי והחלו ללמוד תורה ביחד.

משחק מעבר לנטילת ידיים

'מה נעלם בגננו' - הגננת תניח על הרצפה את דמויות הסיפור: עלאי החקלאי, מעדר,
מגרפה, מזמרה, טרקטור.
כל ילד יעצום עיניו. הגננת תוציא דמות אחת ותחביא אותה מאחורי גבה שהילד לא יראה
אותה. הילד יסתכל על הדמויות ויאמר איזו דמות חסרה על הרצפה.

משחק מעבר לברכת המזון

3-4: לגננת תהיה תמונה של דמויות הסיפור - מכל דמות יהיה קטן, בינוני וגדול.
הגננת כל פעם תראה לילדים שני תמונות והגננת תשאל מה יותר גדול/קטן?
4-6: הגננת תראה תמונה של אחת מדמויות הסיפור ותשאל את הילדים: "מה אתם רוצים
לומר לדמות הזו? (לכל דמות אפשר לתת לחמישה ילדים לומר משהו, ילדים שלא אמרו
ורצו לומר, אפשר להמשיך את הפעילות בזמן אחר (בחצר / במפגש צהרים).

פעילות/משחק בחצר

- לאסוף את כל הגינה של הגן ולשים אותם בפינה בצורה מכובדת או לתלות אותם על קיר
מרכזי בחצר כדי שכל השנה הילדים יראו שלא משתמשים בהם כלל.

זרימת פעילות

יצירת כלי עבודת אדמה מחימר.
אחרי שזה מתייבש, הילדים יצבעו את הכלים בגואש וייצרו לכלים קופסה שבה ישמרו אותם עד סוף שנת שמיטה.

מפגש צהרים

משחק 'שמיטה': כל ילד יקבל מקל מקצב, כל ילד יחליט איזה כלי עבודה יש לו ביד (מעדר, מגרפה וכו') ויעבוד באדמה כל זמן שיש ברקע ישמע המנון השמיטה (או כל שיר אחר הקשור לשמיטה). כאשר המוזיקה עוצרת הגננת תיתן הוראה לשבות או לשמוט את כלי העבודה (לשבות - הילד רק עוצר מלעבוד, לשמוט - הילד יעזוב את כלי העבודה=המקל).

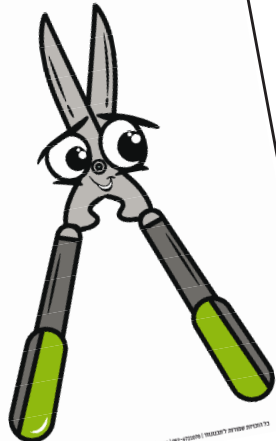
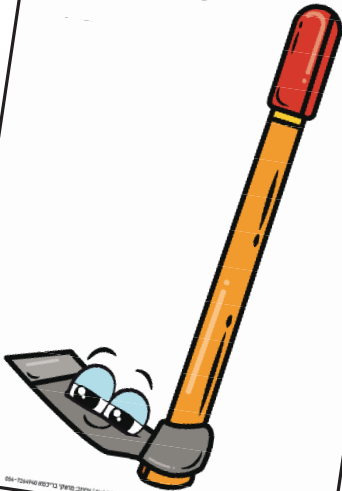
שמיטת מעשים שאינם טובים

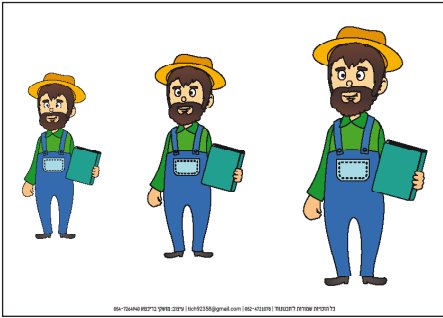
הגננת תספר על עצמה שהיא עושה משהו שהיא לא אוהבת:
לפעמים הילדים שלי בבית אומרים לי משהו, ואני לא עונה להם בגלל שאני מאוד מאוד עייפה מהעבודה.
זה מעשה שאני לא אוהבת שעושים לי, והחלטתי לכבוד שנת שמיטה לשמוט ולעזוב את המעשה הזה ולענות לילדים אפילו שאני מאוד עייפה.
ילדים, תעצמו עיניים, ותחשבו על מעשה לא טוב אחד שלפעמים אתם עושים בטעות שאתם רוצים לשמוט ולעזוב לכבוד שנת שמיטה.
(כדאי לתת להם רעיונות - לא להפריע להורים כשהם ישנים, לא להשאיר בלגן אחרי שמשחקים).
כל ילד שירצה, ישתף את כולם בהתנהגות שהוא רוצה לשמוט.

כל ילד יקבל חפץ כל שהוא (אבן/קוביה/קליקס).
כשהגננת תאמר מעשה טוב - הילדים יחזיקו את חפץ חזק בשתי הידים.
כאשר הגננת תאמר מעשה לא טוב - הילדים ישמטו את החפץ מהידיים.

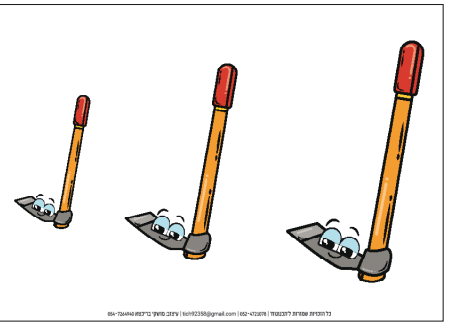
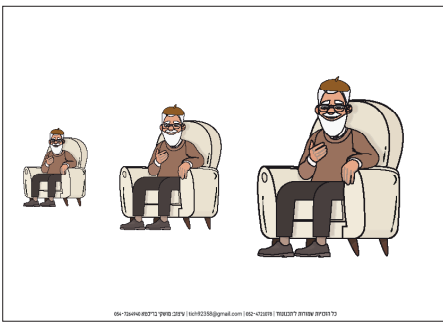
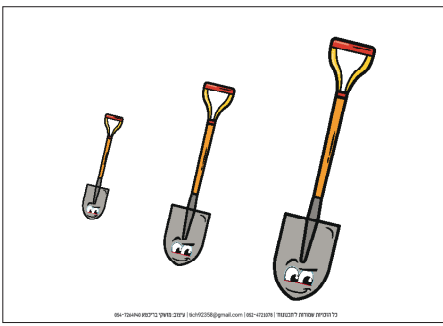
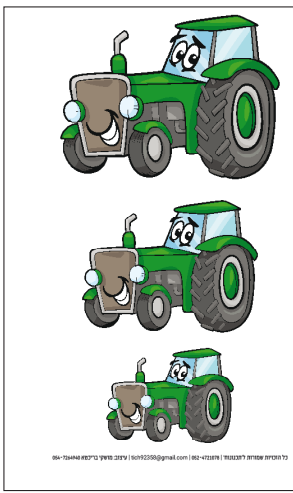
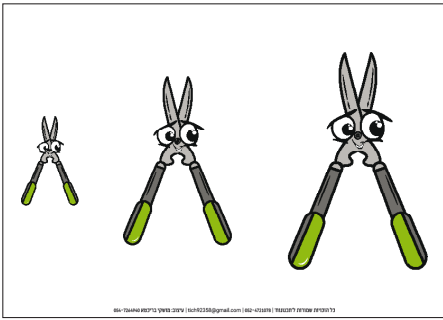
- לחטוף לילד משחק	- לעזור לאמא לשתוף כלים
- להרביץ	- לשומר על אחי התינוק
- לעזור לילד אחר לאסוף משחק	- לדבר באמצע תפילה
- לקשקש לילד אחר בציור	- להתפלל בכוונה גדולה
- לוותר על המשחק שלי לילד אחר	- לחייך לכולם
- לפרק מגדל של ילד אחר	- לצחוק על ילד אחר
- לסדר את החדר	- לשחק ביחד עם ילד שרוצה לשחק איתי
- לצעוק על אח שלי	

כל הנספחים
מודפסים על דף
בגודל A4

כל הנספחים
הללו שייכים
ליום הפעילות
המובא
בדוגמא זו.

לכל יום יש
נספחים
מודפסים
השייכים לאותו
היום.

ניתן לראות את
כל הנספחים
בסרטון
ההסבר
על תכנית
השמיטה

חברת מערכים לכל יום בשנה:

חברת 5 אני וגופי חמשת החושים הגיינת הגוף בריאות הגוף	חברת 4 סיפור חנוכה הלכות חנוכה מנהגי חנוכה סמלי חנוכה	חברת 3 גינה מים הבית בית המקדש	חברת 2 יום כיפור סוכות ושמח"ת התורה הספר והספריה	חברת 1 תחילת השנה חודש אלול ראש השנה
חברת 10 בטיחות חכם בשמש זהירות בדרכים היממה סיום השנה	חברת 9 ל"ג בעומר ירושלים חג השבועות	חברת 8 פסח ספירת העומר ארץ ישראל	חברת 7 סיפור פורים מצוות פורים מנהגי פורים אביב	חברת 6 רגשות ושמחה העץ פירות הדר שבעת המינים משפחה

חברות מערכים בנושא טבע ומדע (לגנות משלימות):

חלק ד' טבע ומדע בספירת העומר טבע ומדע בל"ג בעומר טבע ומדע בשבועות עונת הקיץ	חלק ג' טבע מדע בט"ו שבט טבע ומדע בפורים טבע ומדע בפסח עונת האביב	חלק ב' טבע ומדע בחנוכה עונת החורף	חלק א' טבע בחגי תשרי עונת הסתיו
--	---	--	--

מוצרים נוספים:

דיסקים סיפור פורים - סיפור פורים בשירים. אשרינו - שיר לכל התועדות (גני חב"ד) מסיבה בתוך הכד - מסיבת חנוכה שירים שחיים בגאולה	אשרינו חברות לגני חב"ד מערך לכל התועדות	התורה שלי בראשית (x2) שמות (x2) ויקרא במדבר-דברים
---	--	--